

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Talousarviokirja 2025

1. versio

Aluehallitus 30.10.2024

Sisällysluettelo

1	Perustehtävä	3
2	Strategiset lähtökohdat	4
2.1	Hyvinvointialuestrategia ja palvelustrategia	4
2.2	Strategiset tavoitteet	6
2.3	Ministeriöiden toimenpidesuositukset.....	6
2.4	Hyvinvointialueen organisaatio ja johtamisjärjestelmä	7
3	Talous	9
3.1	Taustaa	9
3.2	Rahoitusjärjestelmä	10
3.3	Rahoitusnäkyä taloussuunnittelukaudelle.....	11
3.4	Hinnoittelu-, laskutus- ja korvausperusteet.....	11
4	Talousarvion rakenne ja sitovuus	13
4.1	Käyttötalous	13
4.2	Talousarvion toteutumiseen liittyvät taloudelliset riskit	14
4.3	Investointisuunnitelma 2025-2028 ja lainanottovaltuus vuodelle 2025	14
4.4	Rahoitus	16
4.5	Hyvinvointialueen henkilöstö.....	16
4.6	Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin	17
4.7	Talousarvion sitovuus	17
5	Hyvinvointialuekonsernin tavoitteet ja tunnusluvut	18
5.1	Hyvinvointialueen tavoitteet ja tunnusluvut	18
5.2	Strateginen uudistusohjelma	19
5.3	Tytäryhtiöiden tavoitteet	19
5.3.1	Yhtiökohtaiset tavoitteet	21
6	Hyvinvointialueen talousarvio 2025.....	23
6.1	Toimialueiden talousarviot	28

Liite 1 Tavoitetasot toimialueittain palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja oikea-aikaisuuden parantamisen mittaamiseksi

1 Perustehtävä

Hyvinvointialuelain (611/2021) 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen alueellaan.

Hyvinvointialue voi ottaa hoitaakseen alueellaan sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä. Hyvinvointialueen itselleen ottamia tehtäviä voivat olla ainakin lakisääteisiin tehtäviin liittyvä kansainvälinen toiminta sekä hyvinvointialueiden keskinäinen edunvalvonta. Hyvinvointialueen itselleen ottaman tehtävän hoitaminen ei saa vaarantaa laajuudeltaan sen lakisääteisten tehtävien hoitamista.

Hyvinvointialue voi hoitaa kaikkien alueensa kuntien kanssa tekemällään sopimuksella hyvinvointialueen hoidettaviksi kunnista siirretyt kuntien vapaaehtoiset tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet hyvinvointialueelle rahoituksen ja jotka liittyvät hyvinvointialueen tehtävälleen. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue järjestää ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntien puolesta siltä osin kuin kunnat ovat antaneet tehtävät hyvinvointialueen hoidettaviksi.

Hyvinvointialuelain 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavan valinnasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Vuosien 2023–2024 aikana Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on ollut haasteita suoriutua kaikista lakisääteisten palvelujen järjestämiseen liittyvistä velvoitteistaan väestön palvelutarpeisiin nähden riittämättömän rahoituksen ja henkilöstöpulan vuoksi. Nykyiseen rahoitusmalliin sisältyvä siirtymätasaus leikkaa tarveperusteista rahoitustamme yli 60 milj. euroa vuosittain, ja sen seurauksena asettaa alueemme väestön eriarvoiseen asemaan palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja riittävyyden osalta muihin alueisiin verrattuna.

2 Strategiset lähtökohdat

Hyvinvointialuelain (611/2021) mukaan hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Strategia tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudella.

2.1 HYVINVOINTIALUESTRATEGIA JA PALVELUSTRATEGIA

Aluevaltuusto hyväksyi syyskuussa 2022 Pohjois-Karjalan hyvinvointialuestrategian vuosille 2023–2026. Toimintamme päämääränä Strategian keskeinen sisältö, arvot, visio ja missio on tiivistetty kuvaan 1. Toimintamme päämäärä on ”Yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut”. Arvomme ovat asiakaslähtöisyys, avarakatseisuus, vastuullisuus, yhdenvertaisuus ja turvallisuus. Palvelulupauksemme on ”Oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa”.

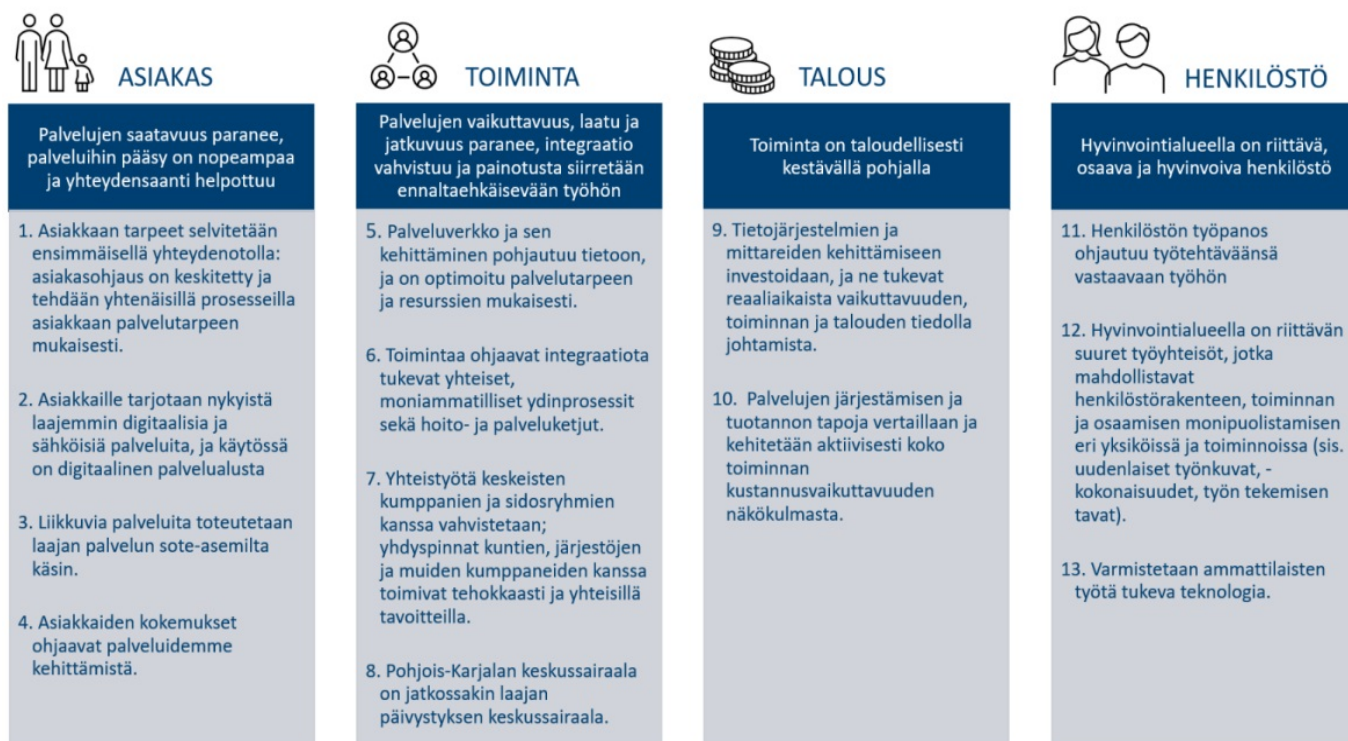

Kuva 1. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategia

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 612/2021) 11 § edellyttää, että hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa.

Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 11 § 2 mom.). Sote-järjestämislain mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon lain 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.

Aluevaltuusto päätti kesäkuussa 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta ja -verkkosuunnitelmasta. Päätöksestä tehdyn aluevalituksen seurauksena Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen asian valmistelussa todettujen esteellisyyksien vuoksi. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja -verkkosuunnitelma valmisteltiin ja hyväksyttiin uudelleen aluevaltuustossa 9.10.2024. Palvelustrategia- ja verkkosuunnitelma toimeenpannaan alueellisten sote-palvelujen järjestämissuunnitelmien avulla. Tavoitteena on, että aluehallitus päättää alueellisista järjestämissuunnitelmista joulukuussa 2024, jolloin strategian mukaiset uudet toimintamallit voidaan ottaa käyttöön aikaisintaan vuoden 2025 alussa.

Kuva 2. Palvelustrategian neljä keskeistä päämäärää ja 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategian neljä keskeistä päämäärää ovat:

- Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu
- Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranee, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
- Toiminta on taloudellisesti kestävällä pohjalla
- Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Muita hyvinvointialueen toimintaa ohjaavia strategia-asiakirjoja ovat aluevaltuuston hyväksymät ensihoidon- ja pelastustoimen palvelutasopäätökset sekä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma.

2.2 STRATEGISET TAVOITTEET

Valtioneuvosto on vahvistanut valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle vuosille 2023–2026. Tavoitteet päivitettiin vuoden 2024 alussa vastaamaan Orpon hallitusohjelmaa ja kansallista palvelureformia. Pohjois-Karjalan hyvinvointialuestrategia on arvioitu valtuustokauden aikana ja todettu, että strategiset tavoitteemme ovat linjassa päivitettyjen kansallisten tavoitteiden kanssa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiset tavoitteet ovat:

- Toimintamme lähtökohtana on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa
- Monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta
- Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat
- Johtamistamme ja palvelujen kehittämistä ohjaa henkilöstön osallistaminen toiminnan jatkuvaan parantamiseen sekä toimintatapojen yhtenäistämiseen
- Huolehdimme henkilöstön riittävydestä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta
- Toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa
- Toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksenteko lapsen edun mukaista

2.3 MINISTERIÖIDEN TOIMENPIDESUOSITUKSET

Hyvinvointialueiden toimintaa ohjaavat ministeriöt voivat antaa hyvinvointialueille toimenpidesuosituksia lakisääteisten vuosineuvottelujen yhteydessä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja ministeriöiden välinen vuosineuvottelu pidetään 5.11.2024 Helsingissä, jonka yhteydessä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle annetaan uudet toimenpidesuositukset:

Alla valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön toimenpidesuositukset vuodelle 2024, jotka päivitetään lopulliseen TA25-kirjaan:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palvelujen uudistamista sekä talouden tasapainottamista.

2. Alueen on edelleen kehitettävä tarkoituksenmukaista palvelurakennetta ja -verkkoa sekä lisättävä digitaalisten palvelujen käyttöä.
3. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
4. Alueen on nopeutettava ja vahvistettava YTA-yhteistyötä.

Alla sisäministeriön toimenpidesuosituksukset vuodelle 2024, jotka päivitetään lopulliseen TA25-kirjaan:

5. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
6. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
7. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
8. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
9. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella jatketaan talousarvioon ja -suunnitelmaan liittyvän strategisen uudistusohjelman toteuttamista. Strateginen uudistusohjelma päivitetään vuodesta 2024 ja se toimii jatkossakin aluevaltuuston hyväksymien strategioiden jalkauttamisen tukena ja operatiivisen johtamisen työkaluna. Uudistusohjelmassa tullaan ottamaan huomioon ministeriöiltä saadut toimipidesuosituksukset.

2.4 HYVINVOINTIALUEEN ORGANISAATIO JA JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

Aluevaltuusto edellytti, että hyvinvointialueen organisaatorakennetta ja johtamisjärjestelmää tarkastellaan palvelustrategian valmistelun aikataulussa. Aluehallitus päätti syyskuussa 2023 hyvinvointialueen jakautumisesta seitsemään toimialueeseen 1.1.2024 alkaen seuraavasti:

Palvelutuotannon järjestämisestä vastaavat toimialueet:

- Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
- Ikääntyneiden palvelut
- Perhe- ja sosiaalipalvelut
- Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut
- Ympäristöterveydenhuolto

Palvelutuotannon tuesta ja ohjauksesta vastaavat toimialueet:

- Konsernipalvelut

- Hallintopalvelut

Vuoden 2024 alussa toimialueiden ja toimialuejohtajien määrä väheni kymmenestä seitsemään. Nykyiseen toimialuejakoon ei ole tiedossa muutoksia vuoden 2025 aikana.

Tavoitteena on, että hyvinvointialueen organisaatorakenne ja johtamisjärjestelmä tukevat aluevaltuuston hyväksymien strategioiden toimeenpanoa ja talouden tasapainotusta. Organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän arviointia ja uudistamista jatketaan osana strategisen uudistusohjelman ja palvelustrategian toimeenpanoa tulevina vuosina.

Vuonna 2025 aluevaltuuston ja -hallituksen lisäksi hyvinvointialueella toimivat seuraavat toimielimet

- Aluevaalilautakunta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta
- Tarkastuslautakunta
- Tulevaisuuslautakunta
- Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta

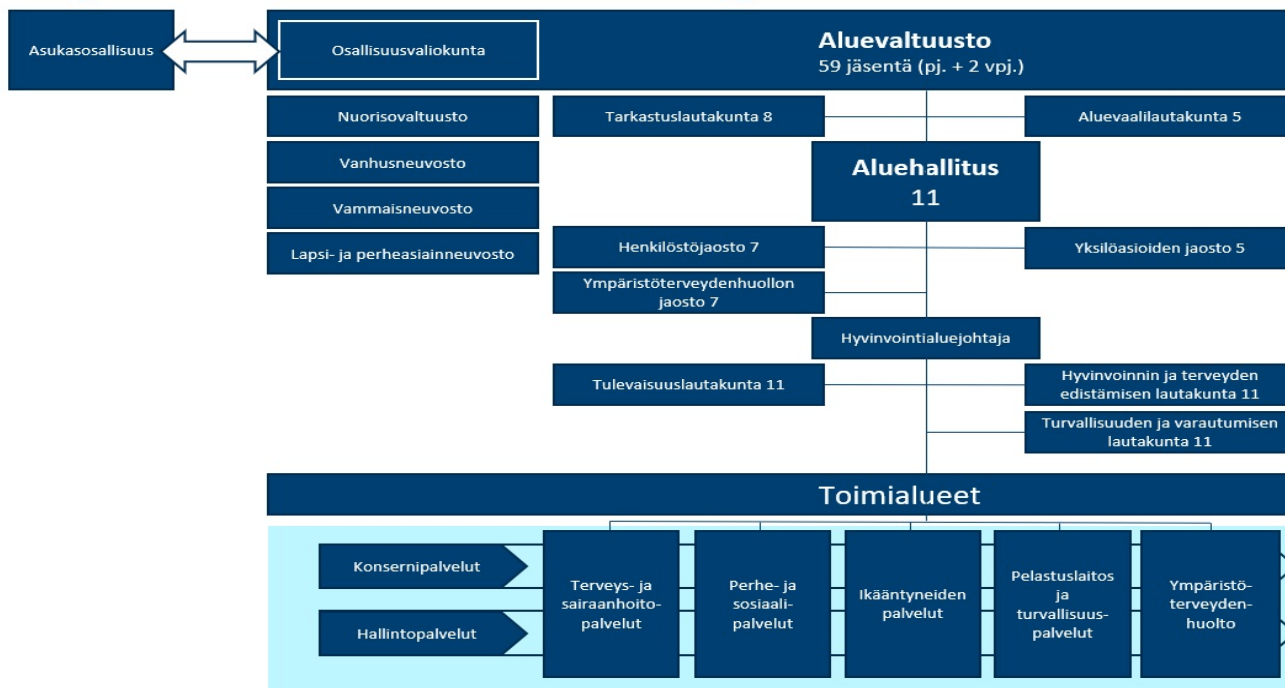
- Henkilöstöjaosto
- Yksilöasioiden jaosto
- Ympäristöterveydenhuollon jaosto

- Lapsi- ja perheasiainneuvosto
- Nuorisovaltuusto
- Osallisuusvaliokunta
- Vammaisneuvosto
- Vanhusneuvosto

Nykyiseen toimielinrakenteeseen ei ole tiedossa muutoksia vuonna 2025.

Hyvinvointialueen organisaatorakenne on kuvattu kuviossa 1.

Hyvinvointialueen organisaatio

Kuvio 1. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatio vuonna 2025

3 Talous

3.1 TAUSTAA

Hyvinvointialuelain (611/2021) 115 § mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden hyvinvointialuelain 15 §:n mukaisesti. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmentävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava hyvinvointialuelain 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta, joten käsillä oleva toiminta- ja taloussuunnitelma on aluevaltuuston toiminnan ja talouden ohjausväline.

Hyvinvointialueen talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää hyvinvointialueen valtuusto. Taloudesta ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

3.2 RAHOITUSJÄRJESTELMÄ

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen sekä osin asiakas- ja käyttömaksuihin. Valtion rahoitus koko maan tasolla kullekin varainhoitovuodelle perustuu hyvinvointialueiden edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin, joita korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla.

Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) 3 §:n mukaan hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, hyvinvointialueiden olosuhdetekijöiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien sekä pelastustoimen riskitekijöiden perusteella.

Hyvinvointialueiden laskennallinen rahoitus perustuu valtaosin alueen asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeisiin, ja siten rahoituksesta valtaosa on tarveperusteista. Hyvinvointialueiden suurimpana rahoituskriteerinä on THL:n tutkimukseen perustuva sote-palvelutarvekerroin, jonka perusteella määräytyy noin 80 % hyvinvointialueiden yleiskatteisesta rahoituksesta. Rahoitus huomioi näin erot maakuntien ikärakenteessa, sairastavuudessa ja sosioekonomisissa tekijöissä. Asukasperusteisuuden kautta myönnetään noin 13 % rahoituksesta.

Noin 4 % rahoituksesta määräytyy hyvinvointialueiden olosuhteita kuvaavien tekijöiden perusteella. Näitä ovat vieraskielisten, ruotsinkielisten, saamenkielisten (saamelaisten kotiseutualueen kunnissa asuvat) ja saaristossa asuvien asukkaiden lukumäärä sekä hyvinvointialueen asukastiheys. Lisäksi rahoituskriteerinä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (hyte-kerroin), joka sisältää erilaisia terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kuvaavia indikaattoreita.

Siirtymätasauksella tasataan laskennalliseen rahoitusmalliin siirtymisen vaikutuksia. Hyvinvointialueen rahoituksessa otetaan huomioon hyvinvointialueen rahoituslain mukaisten laskennallisten kustannusten ja hyvinvointialueen alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siirtymätasauksena. Siirtymätasauksen määrä on porrastettu siten, että vuonna 2025 siirtymätasaus on +30/-20 euroa per asukas. Siirtymäkautena

vuoteen 2029 asti tasauslisä tai -vähennys muuttuu portaittain. Vuonna 2025 siirtymätasaus leikkaa Pohjois-Karjalan rahoitusta 61,4 milj. euroa.

Valtiovarainministeriö myöntää hyvinvointialueelle valtion rahoituksen hakemuksetta. Valtion rahoitus hyvinvointialueelle on laskennallista ja yleiskatteellista. Se tarkoittaa, että hyvinvointialue päättää itse rahoituksen kohdentamisesta eri toimintoihin.

Ympäristöterveydenhuollon osalta kunnat osoittavat hyvinvointialueelle ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisen edellyttämän rahoituksen. Kuntien maksuosuudet määräytyvät terveystalouden, hallinnon ja talteen otettujen eläinten osalta asukasluvun perusteella. Eläinlääkintähuollon osalta maksuosuudet perustuvat rahoitusmalliin, jossa maksuosuuksien laskennan perusteena käytetään eläinten lukumääriä kunnissa.

3.3 RAHOITUSNÄKYMÄ TALOUSSUUNNITTELUKAUDELLE

Valtiovarainministeriön 23.9.2024 julkaiseman hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelman mukaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoitus kasvaa vuonna 2025 7,3 %, vuonna 2026 4,4 %, vuonna 2027 0,7 % ja vuonna 2028 0,9 %. Vuoden 2025 kasvua selittää rahoituksen jälkikäteistarkistus, joka tehdään vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella. Jälkikäteistarkistuksessa koko maan tason yleiskatteinen rahoitus tarkistetaan kahden vuoden viiveellä toteutuneita kustannuksia vastaavaksi.

Vuosien 2027–2028 maltillista rahoituksen kasvua selittää painelaskelman olettama, että vuosina 2023 ja 2024 kertyneet alijäämät tulevat katetuksi aluekohtaisesti vuoteen 2026 mennessä. Tällaisen aluekohtaisen kustannuskehityksen toteutuessa hyvinvointialuetalous olisi koko maan tasolla ylijäämäinen vuosina 2025 ja 2026, ja jälkikäteistarkistusta vähennettäisiin rahoituksesta vuosina 2027 ja 2028. Arvio vuosien 2027 ja 2028 rahoituksesta tarkentuu keväällä 2025, kun rahoituksen painelaskelma päivitetään seuraavan kerran.

Aluehallitus on linjannut, että talouden on oltava tasapainossa vuoden 2026 loppuun mennessä hyvinvointialuelain edellyttämällä tavalla, jolloin kumulatiivinen alijäämä tulee olla katettu.

Taloussuunnitelmavuodet valmistellaan siten, että alijäämät on katettu vuonna 2026 ja valtion rahoitus on painelaskelman mukainen.

3.4 HINNOITTELU-, LASKUTUS- JA KORVAUSPERUSTEET

Hyvinvointialuelain (611/2021) 22 § mukaan aluevaltuuston tehtävä on päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Tuotteiden hinnoittelu tapahtuu periaatteella, että tuotehinnat vastaavat palvelujen tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Samoja hinnoitteluperiaatteita noudatetaan kaikkien tahojen kanssa, ellei maksajien kesken ole erikseen muuta sovittu.

Hyvinvointialue voi myydä kapasiteetin salliessa erillissopimusten perusteella palveluja tai materiaaleja, jotka ovat hinnoiteltu vähintään omakustannusperusteisesti. Näissä tapauksissa tehdään erillinen sopimus, jossa määritellään myynneistä veloittava hinta. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa on mahdollista tarkentaa omaisuuden myynnin periaatteita.

Asiakasmaksut

Hyvinvointialuelain (611/2021) 22 § mukaan aluevaltuuston tehtävä on päättää hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Asiakasmaksut kerätään valtakunnallisesti määriteltyjen enimmäistaksojen mukaisesti soveltuvin osin. Tarkemmat asiakasmaksuohjeet löytyvät hyvinvointialueen verkkosivuilta.

Lainsäädäntöön perustuvat maksut tai maksujen perusteet

Maksut kannetaan enintään lain määräämässä laajuudessa. Mikäli maksun kantaminen on jätetty hyvinvointialueen harkintaan, pidetään pääsääntönä maksun kantamista täysimääräisenä laissa mainittujen perusteiden mukaan.

Hyvinvointialueen päätösvallassa olevat maksut

Niistä palveluista, jotka hyvinvointialue järjestää yli lakisääteisen veloitteen, perittävillä maksuilla katetaan vähintään palvelujen tuotantokustannukset.

4 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet sekä budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo- ja rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

4.1 KÄYTTÖTALOUS

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu tuloslaskelman muotoon. Laskelmat sisältävät ulkoiset tulo- ja menoerät. Toimialueista esitetään lyhennetyt tuloslaskelmat.

Talousarvion laatimisen lähtökohtana on ollut Valtiovarainministeriön 23.9.2024 julkaisema laskelma, jonka mukaan Pohjois-Karjalan laskennallinen rahoitus olisi vuonna 2025 noin 898,2 milj. euroa. Siirtymätasaus kuitenkin pienentää laskennallista rahoitusta noin 61,4 milj. euroa, jolloin vuoden 2024 yleiskatteelliseksi rahoitukseksi muodostuu noin 836,8 milj. euroa.

Hyvinvointialueen toimintatuottojen yhteismäärä on 137,4 milj. euroa ja toimintakulujen yhteismäärä 934,1 milj. euroa. Näin ollen toimintakatteeksi muodostuu -796,6 milj. euroa, joka katetaan valtion 836,8 milj. euron rahoituksella. Strategisesti erittäin tärkeäksi tunnusluvuksi, vuosikatteeksi, muodostuu noin 37,2 milj. euroa. Poistojen ollessa noin 17,2 milj. euroa tilikausi ensi vuoden talousarviossa on 20 milj. euroa ylijäämäinen. Tämä tarkoittaa, että vuodelle 2025 toimintakulujen määrä on noin 3,5 milj. (-0,4 %) euroa pienempi kuin vuoden 2024 tulosennusteen arvioidaan olevan.

Tämän saavuttamiseksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on löydettävä keinot noin 30 milj. euron pysyvien säästöjen saavuttamiseksi vuonna 2025, joten vuoden 2025 talousarvio tulee sisältämään vastaavan kokoisen talouden sopeuttamistarpeen. Vuodelle 2026 kohdistuvien säästöpainoiden arvioidaan olevan vähintään yhtä suuret, koska Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talouden on oltava tasapainossa vuoden 2026 lopussa. Näin ollen vuoden 2025 talousarviokirjaan sisältyvä talouden sopeuttamistarve tulee sisältämään toimenpiteitä, jotka vaikuttavat hyvinvointialueen toimintaan eli lakisääteisten palvelujen järjestämiseen, talouteen ja henkilöstöön tulevien taloussuunnitelmavuosien 2025–2028 aikana.

Taloussuunnitelmavuodet 2026–2028 on muodostettu siten, että vuonna 2023 toteutunut alijäämä ja vuoden 2024 tulosennusteen mukainen alijäämä tulevat katetuiksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Koska vuoden 2024 talousarvion vuosikate on 37,2 milj. euroa, niin vuodelle 2026 on mahdollisesti odotettavissa lainanottovaltuutta, jos vuoden 2025 kulukehitys on suunnitelmien mukaista. Vuodesta 2027 eteenpäin mahdolliseen lainanottovaltuuteen tulee vaikuttamaan VM:n määrittämä tulevien vuosien hyvinvointialueiden rahoituksen taso.

4.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISEEN LIITTYVÄT TALOUDELLISET RISKIT

Vuoden 2025 talousarvion toteutumiseen liittyy taloudellisia riskejä. Valtiorahoituksessa hyvinvointialueindeksi kasvoi vuodesta 2024 lopulta 3,0 %, mikä on huomattavasti vähemmän kuin tämän hetken kulukehitys hyvinvointialueilla on. Lisäksi hyvinvointialueindeksin korotus ei kohdistu täysimääräisesti hyvinvointialueille vaan sen toteutumiseen vaikuttavat myös rahoitusmallin muut tekijät.

Talousarvioon sisältyvän talouden sopeuttamisohjelma tulee sisältämään vuodelle 2025 noin 30 milj. euron sopeuttamistarpeen. Vuodelle 2026 kohdistuvien säästöpainneiden arvioidaan olevan vähintään yhtä suuret, koska Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talouden on oltava tasapainossa vuoden 2026 lopussa. Talouden sopeuttaminen tulee vaatimaan toimenpiteitä, jotka vaikuttavat hyvinvointialueen toimintaan eli lakisääteisten palvelujen järjestämiseen, talouteen ja henkilöstöön tulevien taloussuunnitelmavuosien 2025–2028 aikana. Talouden sopeuttamisessa onnistuminen vuosien 2025–2026 aikana on merkittävä riski Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tulevien vuosien kehitykselle.

Valtiovarainministeriö voi käynnistää päätöksellään hyvinvointialuelain 123 §:ssä tarkoitettujen edellytysten täytyessä tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 27 §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveysministeriön aloitteen perusteella arviointimenettely, jossa valtio ja hyvinvointialue arvioivat hyvinvointialueen taloudellisia sekä sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen liittyviä edellytyksiä selvittää tehtävistään. Talousarvioon sisältyvä talouden sopeuttamistarve tulee lisäämään arviointimenettelyyn joutumisen mahdollisuuksia.

Palvelustrategian toimeenpanoa valmistellaan vuoden 2024 loppupuolella ja sen runkona toimii kahdeksan alueellista sote-palvelujen järjestämissuunnitelmaa. Talouden tasapainottamisen kannalta välttämättömien rakenteellisten ja toiminnallisten uudistusten toteutumiseen on välttämätöntä päästä heti vuoden 2025 alussa, muuten talousarvion toteutumiseen liittyvät riskit ovat vaarassa realisoitua.

Lisäksi henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat riski talousarvion toteutumiselle myös siitä näkökulmasta, että talousarviossa tavoitellaan ostopalvelujen vähentämistä oman toiminnan lisäämisen myötä eli henkilöstön veto- ja pitovoiman lisäämistä.

4.3 INVESTOINTISUUNNITELMA 2025-2028 JA LAINANOTTOVALTUUS VUODELLE 2025

Hyvinvointialuelain (611/2021) 16 § mukaisesti hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa 15 §:ssä tarkoitettujen hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa. Hyvinvointialuelain (611/2021) 15 § mukaisesti Valtioneuvosto päättää vuosittain Valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän 16 §:ssä tarkoitettujen investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat

päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä. Vuotuiset lainasalkun uudelleen järjestelyt nettolainanoton puitteissa ovat mahdollisia; mahdolliset muutokset on tuotava esille toimintakertomuksessa.

Valtioneuvosto päätti 6.6.2024 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista vuodelle 2025. Yksikään hyvinvointialue ei saanut lainanottovaltuutta vuodelle 2025, eikä Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ole hakenut lisälainanottovaltuutta. Näin ollen kaikki uudet vuoden 2025 investoinnit rahoitetaan kassavaroilla, joka aiheuttaa lisähaasteen maksuvalmiuteen. Hyvinvointialueen maksuvalmius on heikentynyt vuoden 2024 toisella vuosipuoliskolla. Toimintakulujen kasvuvauhti (tammi-syyskuussa 8,3 %) on alkanut vaikuttamaan aikaisempia vuosia voimakkaammin maksuvalmiuteen. Toimintakulujen kasvun pysäyttäminen, ja ylijäämäinen tilikauden tulos, ovat myös maksuvalmiuden kannalta välttämättömiä tavoitteita vuodelle 2025.

Vuoden 2025 investointien kokonaissumma on 38,5 milj. euroa, josta vuoden 2023 lainanottovaltuudella toteutetaan 11,0 milj. euroa, vuoden 2024 lainanottovaltuudella 20,6 milj. euroa ja vuoden 2025 investoinnit rahoitetaan kassavaroilla 6,9 milj. euroa. Vuosina 2026 ja 2027 lainanottovaltuutta ennustetaan jälleen olevan vahvistuvien vuosikatteiden myötä. Omaan taseeseen tehtävät investointimenot vuosina 2025–2028 ovat 149,8 milj. euroa, minkä arvioidaan kasvattavan lainakantaa 46,8 milj. euroa. Rahavarojen arvioidaan kasvavan 82,7 milj. euroa vuosien 2026–2028 vahvistuvien vuosikatteiden myötä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon pysyvien vastaavien investoinnit vuosina 2025–2028 ovat yhteensä 144,9 milj. euroa, josta rakennusten osuus on 50 %, laite- ja kalustohankinnat 22 %, ICT 3 % ja laajakantoiset investoinnit 25 %. Laajakantoisissa investoinneissa on vuosille 2025–2028 merkittävänä kokonaisuutena noin 35 milj. euron asiakas- ja potilastietojärjestelmähanke, jota toteutetaan vuoden 2024 lainanottovaltuudella.

Vuosien 2025–2028 rakennusinvestoinnit ovat yhteensä 72,2 milj. euroa. Kustannuksiltaan merkittävin rakennusinvestointikokonaisuus on Pohjois-Karjalan keskussairaalaassa käynnissä oleva E-hanke. Hankkeen rahoitus on varmistettu vuoden 2023 lainanottovaltuudella. Toinen merkittävä rakennusinvestointikokonaisuus on Joensuun alueen sotepalvelukeskuksen rakentaminen, joka toteutetaan vuoden 2024 lainanottovaltuudella. Laite- ja kalustohankintoja on suunniteltu tehtävän vuosien 2025–2028 aikana 31,8 milj. eurolla. Vuodelle 2025 laitehankintoja on 4,4 milj. euron arvosta, josta 0,8 milj. euroa (E-hanke) toteutetaan vuoden 2023 lainanottovaltuudella ja 0,5 milj. euroa vuoden 2024 lainanottovaltuudella. Vuosille 2025–2028 on suunnitelmassa ICT-investointeja 3,6 milj. eurolla. ICT-investointeja on suunniteltu vuodelle 2025 0,6 milj. euron arvosta. Pelastustoimen pysyvien vastaavien investoinnit vuosina 2025–2028 ovat yhteensä 4,8 milj. euroa, joka koostuu kokonaan laite- ja kalustohankinnoista. Vuodelle 2025 laitehankintoja on 0,6 milj. euron arvosta.

Aluevaltuusto on käsitellyt ja hyväksynyt ministeriöihin toimitetun 2025–2028 investointisuunnitelman kokouksessaan 11.9.2024.

4.4 RAHOITUS

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa hyvinvointialueen maksuvalmiuteen ja miten investoinnit tulo-rahoituksen lisäksi rahoitetaan. Talousarvion rahoitusosaan siirretään tuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta investointien määrä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuonna 2025. Vuoden 2023 lainanottovaltuudella toteutettavien investointien rahoitukseen on suunniteltu nostettavan pitkäaikaista lainaa 11 milj. euroa ja vuoden 2024 lainanottovaltuudella nostetaan 20,6 milj. euroa, yhteensä 31,6 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen lyhennyksen arvioidaan olevan 18,6 milj. euroa. Nettolainanotoksi muodostuu näin ollen noin 13 milj. euroa. Hyvinvointialueen lainakanta vuoden 2025 lopussa on noin 228 milj. euroa.

Lainasalkun kasvaessa myös korkokulut tulevat kasvamaan. Korkoriskiä pyritään minimoimaan korkosuojauksiin.

4.5 HYVINVOINTIALUEEN HENKILÖSTÖ

Hyvinvointialueen strategian mukaan johtamistamme ja palvelujen kehittämistä ohjaa henkilöstön osallistaminen toiminnan jatkuvaan parantamiseen sekä toimintatapojen yhtenäistämiseen. Strateginen tavoite on myös huolehtia henkilöstön riittävydestä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta. Hyvinvointialueella työskentelee vuoden alussa noin 8 000 työntekijää, joista noin 85 % on toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa. Henkilöstökulut kasvavat noin 2,8 % vuodelle 2025 kohdentuvien sopimuskorotusten takia.

Hoitohenkilöstön saatavuus on parantunut vuoden 2024 kuluessa jonkin verran ja se näkyy henkilöstömäärän kasvuna. Tämä näkyy myös hoitohenkilöstön vuokrahenkilöstön käytön vähenemisenä. Vuoden 2025 yhtenä tavoitteena on lisätä omaa tuotantoa edelleen, jotta voitaisiin vähentää ostopalvelujen osuutta edelleen.

Palvelustrategian toimeenpano käynnistyy vuoden alussa ja se toteutetaan yhteistoiminnallisesti käsiteltyjen periaatteiden ja suunnitelmien pohjalta.

Hyvinvointialueella otetaan vuoden alussa käyttöön uusi henkilöstökysely, jonka avulla saadaan tietoa henkilöstötilanteesta nykyistä paremmin, useammin ja kohdennetummin. Kyselyssä mitataan muun muassa työntekijöiden nettosuositeluindeksiä (eNPS), joka heijastaa muun muassa henkilöstön sitoutumista, työtyytyväisyyttä, motivaatiota ja työhyvinvointia.

Vuoden 2024 uudistusohjelmaan sisältyi henkilöstöohjelma, jonka kärjet, johtaminen, osaaminen ja työkyky säilyvät kehittämisen kohteina edelleen vuonna 2025.

4.6 VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN JA POIKKEUSOLOIHIN

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta toimii monijäsenisenä pelastusviranomaisena sekä valmistelee, yhteensovittaa ja toimeenpanee hallintosäännön mukaisesti hyvinvointialueen konsernin varautumista koskevat asiakokonaisuudet. Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen toimialue huolehtii konsernin yleisen valmiussuunnittelun käytännön toteutuksesta yhteistyössä toimialuejohtajien ja varautumisen asiantuntijaryhmän kanssa sekä toimialakohtaisen valmiussuunnittelun koordinoinnista ja yhteensovittamisesta.

Hyvinvointialueen konsernin sisällä laaditaan toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat, joihin sisältyvät toimialan järjestämistä vastuulle kuuluvien tehtävien hoitaminen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamisen kaikissa olosuhteissa. Lisäksi sote-yksiköiden pelastussuunnitelmat päivitetään toimintavuoden aikana.

Pelastuslaitos koordinoi maakunnan yhteistä väestönsuojelun suunnittelua ja edistää suunnitelmien yhteensovittamista eri viranomaisten kesken. Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut huolehtivat maakunnallisten varautumisen rakenteiden ylläpitotehtävistä (valmiusfoorumi ja -sihteeristö sekä alueelliset valmiusryhmät).

4.7 TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion sitovuus aluevaltuustoon nähden

Asia	Seuranta	Mahdolliset muutokset	Vastuutaho
Hyvinvointialueen vuosikate	Osavuosikatsaus	Osavuosikatsaus	Aluehallitus
Strategiset mittarit	Osavuosikatsaus	Osavuosikatsaus	Aluehallitus

Talousarvion sitovuus aluehallitukseen nähden

Asia	Seuranta	Mahdolliset muutokset	Vastuutaho
Hyvinvointialueen vuosikate	Kuukausittain	Osavuosikatsaus	Hyvinvointialuejohtaja
Strategiset mittarit	Kuukausittain	Osavuosikatsaus	Hyvinvointialuejohtaja

Talousarvion sitovuus hyvinvointialuejohtajaan nähden

Asia	Seuranta	Mahdolliset muutokset	Vastuutaho
Toimialueiden toimintakate	Kuukausittain	Osavuosikatsaus	Toimialuejohtajat
Muut operatiiviset mittarit	Kuukausittain	Osavuosikatsaus	Toimialuejohtajat

Taulukko 1. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen 2025 talousarvion sitovuustasot ja niiden seuranta.

Edellisvuoteen verrattuna talousarvion sitovuustasoja on tarkennettu siten, että toimialueiden talousvastuut on lisätty hyvinvointialuejohtajaan nähden. Lisäksi tarkastuslautakunnan suositusten mukaisesti toimialueiden operatiiviset mittarit otetaan johdonmukaisesti käyttöön.

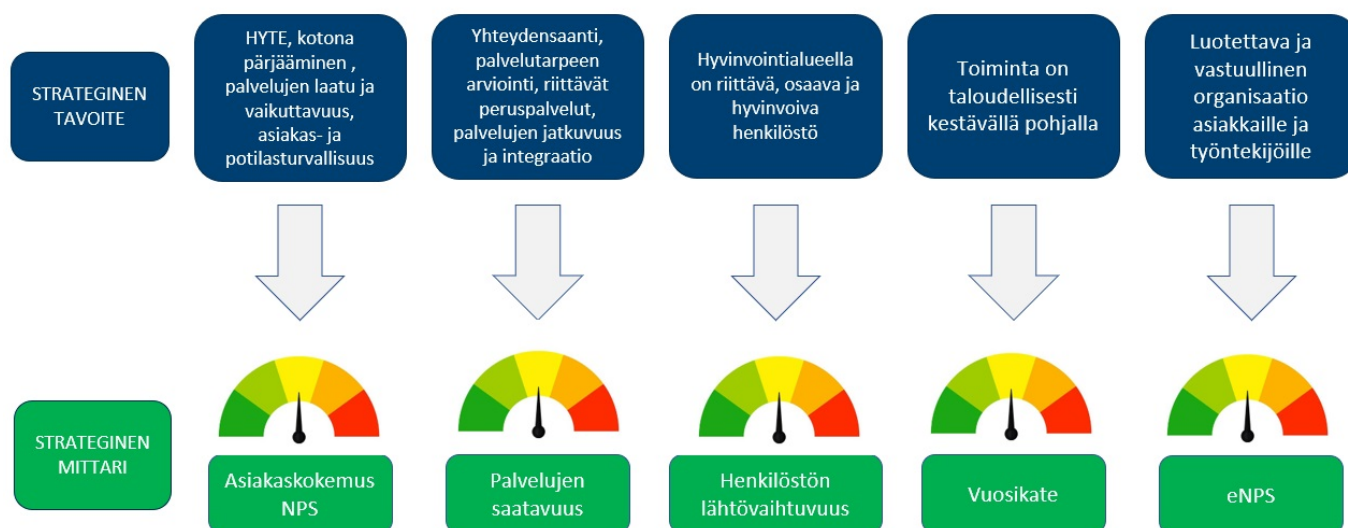
5 Hyvinvointialuekonsernin tavoitteet ja tunnusluvut

Hyvinvointialueiden kansallisesta ohjauksesta vastaavat ministeriöt edellyttävät hyvinvointialueita yksilöimään toiminnan ja talouden uudistusohjelmien konkreettiset toimet ja käynnistämään nämä toimenpiteet viipymättä. Taloussuunnittelukaudelle päivitettävä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strateginen uudistusohjelma on operatiivisen johtamisen työkalu, jonka avulla varmistetaan aluevaltuuston hyväksymien strategioiden jalkauttaminen taloussuunnittelukaudella 2025–2028.

5.1 HYVINVOINTIALUEEN TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu strategisen uudistusohjelman viidestä menestystekijästä. Strategiset mittarit ovat aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovia. Lisäksi kukin toimialue määrittelee omaa johtamistaan tukevat operatiiviset mittarit, jotka tulevat olemaan hyvinvointialuejohtajaan nähden sitovia.

- 1) Tavoitteenamme on, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja laadukasta. Asiakaskokemusta mitataan NPS-tunnusluvun avulla kaikilla palvelutuotannon toimialueilla. Organisaatiotasoisesti tavoitetasoksi on asetettu, että $NPS \geq 75$.
- 2) Tavoitteenamme on järjestää asukkaillemme heidän tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja lakisääteisissä ajoissa. Palvelujen saatavuutta arvioidaan ”liikennevalomallin” avulla: punainen < 90 %, keltainen 90–95 % ja vihreä 95–100 % palveluista toteutuu lakisääteisessä ajassa. Tätä mittaria on mahdollista tarkastella kuukausittain.
- 3) Tavoitteenamme on, että hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoittelemme henkilöstön lähtövaihtuvuuden pienentämistä vuoden 2024 tasosta. Vuoden 2025 tavoitteena on, että henkilöstön lähtövaihtuvuus on enintään 6 %. Tätä mittaria on mahdollista tarkastella kuukausittain.
- 4) Tavoitteenamme on, että toimintamme on taloudellisesti kestävällä pohjalla. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Vuoden 2025 tavoitteena on, että vuosikate on vähintään 37,2 milj. euroa. Hyvinvointialuetasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenusteiden perusteella kuukausittain.
- 5) Tavoitteenamme on, että olemme luotettava organisaatio asiakkaillemme ja työntekijöillemme. Tämän tavoitteen toteutumisesta seurataan työntekijöiden nettosuositeluindeksi (eNPS) avulla. Ensimmäistä kertaa toteutettavan mittauksen tavoitearvoksi asetetaan luku 20, joka määräytyy hyvinvointialueiden aikaisempien tuloksien perusteella. Tätä mittaria on mahdollista tarkastella kvartaaleittain.

Kuva 3. Strategisesta uudistusohjelmasta johdetut, aluevaltuustoon nähden sitovat strategiset mittarit

5.2 STRATEGINEN UUDISTUSOHJELMA

Aluehallitukselle raportoidaan kuukausittain strategisen uudistusohjelman toteutumisesta. Seurattavina kokonaisuuksina ovat merkittävimmät strategiset uudistushankkeet toiminnan uudistamiseksi sekä 30 milj. euron talouden sopeuttamishjelman toteutuminen. Talouden sopeuttamistarpeen sisältö tarkentuu mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen myötä.

5.3 TYTÄRYHTIÖIDEN TAVOITTEET

Konserniohjaus (miten omistetaan) ja omistajastrategia (mitä omistetaan) ovat osa hyvinvointialueen omistajapolitiikkaa. Konserniohjaus voidaan jakaa edelleen omistajaohjaukseen (miten päätösvaltaa käytetään) ja valvontaohjeiden antoon tytäryhteisöille. Hyvinvointialueen konserniohje on hyväksytty aluevaltuustossa joulukuussa 2022. Konserniohje on laadittu niin, että siinä on olennaisilta osiltaan sisällä myös omistajaohjauksen periaatteet. Konserniohjeessa edellytetään, että tytäryhtiöt sitoutuvat siinä määriteltyjen periaatteiden noudattamiseen.

Konsernin tytäryhtiöt vuoden 2025 alussa ovat Polkka – Pohjois-Karjalan Tukipalvelut Oy, Siun työterveys Oy, Tikkamäen Palvelut Oy, Kiinteistö Oy Tikkamäen Vuokratalot ja Kiinteistö Oy Paiholankoski. Kiinteistö Oy Tikkamäen vuokratalojen osalta tehdään parhaillaan aktiivisia myyntiponnisteluja, mutta mahdollisen kaupan

toteutuminen ennen vuotta 2025 on epätodennäköistä. Siun Säätiö -sr:n katsotaan myös kuuluvan konserniin, koska aluehallitus nimittää sen hallituksen. Säätiö on hyväksynyt konserniohjeen. Säätiö kuitenkin on toiminnallisesti itsenäinen, eikä sille aseteta tavoitteita. Tytäryhtiöt ja niiden omistusosuudet käyvät ilmi kuviosta 2.

Hyvinvointialue on osakkaana laboratoriopalveluja tuottavassa Islab hyvinvointiyhtymässä. Hyvinvointiyhtymän muut omistajat ovat Etelä-Savon hyvinvointialue ja Pohjois-Savon hyvinvointialue. Lisäksi hyvinvointialue on osakkaana neljän hyvinvointialueen ja kuntien omistamassa Meidän IT ja Talous Oy:ssä, joka tuottaa hyvinvointialueelle talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT-palvelut.

Muita yrityksiä, joita hyvinvointialue omistaa ovat vaatepalveluja tuottava Sakupe Oy, yhtenäistä sotetietojärjestelmälustaa kehittävässä UNA Oy, ICT- ja lääkintälaittepalveluja tuottavassa Istekki Oy, talous- ja HR-palveluja tuottavassa Sarastia Oy, sairaanhoitopiireille sähköisiä kirjastopalveluja tuottava SOTEVirtuaalikirjasto Oy, yhteishankintayhtiö Sansia Oy, tukipalveluyhtiö Servica Oy sekä sote-henkilöstövuokrausta harjoittava Järvi-Suomen Terveys Oy. Viimeksi mainitusta Siun sote omistaa 25 % ja se on tällä hetkellä kuntayhtymän osakkuusyhtiö. Muissa edellä mainituissa yhteisöissä omistusosuus on alle 20 %, eli alle kirjanpitolaissa määritellyn osakkuusyhteisöomistuksen rajan.

Konserni			Osakkuusyhtiöt ja muut osakkuudet				
100 % omistus			Muut osakkuudet joissa hallituspaikka			Muut osakkuudet	
(Siun säätiö 100 %)	Tikkamäen palvelut Oy 100 %	Kiinteistö Oy Tikkamäen vuokratilat 100 %	Meidän IT ja talous Oy 18,3 %	Järvi Suomen terveys Oy 25 % (osakkuusyhtiö)		SOTEVirtuaalikirjasto Oy 6,25 %	
Enemmistöosakas			Sakupe Oy 10,25 %			Sarastia Oy 0,04 %	Istekki Oy 0,06 %
Siun työterveys Oy 99,91 %	Polkka Oy 60 %	Kiinteistö Oy Paiholankoski 57,1 %	Islab hyvinvointiyhtymä 17,49 %	Maakuntien tilakeskus 3 %	Sansia Oy 0,7 %	DigiFinland Oy 2,89 %	
						UNA Oy 5,51 %	
						Servica Oy 0,02 %	Hyvil Oy 4,16 %
						2M-IT Oy 0,03 %	

Kuvio 2. Hyvinvointialuekonsernin omistusosuudet

Konserniohjeessa määrätään keskeiset konserniohjauksen periaatteet ja ohjeet tytäryhtiöille. Yksi keskeinen periaate on, että konserniyhteisöjen on huomioitava toiminnassaan konsernin kokonaisuus. Tytäryhtiöt tukevat

toiminnallaan emon perustehtävistä suoriutumista tuottamalla sille palvelusopimuksissa tai muutoin määritetyt palvelut. Palvelusopimuksissa sovitaan laatu- ja kustannuskriteereistä. Kaikille konserniyhteisöille yhteinen tavoite on edesauttaa konsernin taloudellisen ja toiminnallisen hyödyn aikaansaamisessa. Tytäryhtiöt ovat velvolliset noudattamaan taloudessaan hyvinvointiyhtymän talouden kehysohjausta. Tytäryhtiöt voivat tuottaa palveluja myös toisilleen. Yhtiöt ovat velvolliset huolehtimaan siitä, että osakkaiden inhouse-asema ei vaarannu, ellei omistajaohjauksella linjata toisin. Yhtiöt, joissa Siun soten omistus on alle 50 %, eivät ole suoran konserniohjauksen alla.

Siun sotella on hallituksen jäsenyys tytäryhtiöiden lisäksi Meidän IT ja Talous Oy:ssä ja sen tytäryhtiö Efetta Oy:ssä, Sakupe Oy:ssä, Sansia Oy:ssä, Järvi-Suomen Terveys Oy:ssä sekä Islab hyvinvointiyhtymässä ja sen tytäryhtiössä; IslabVerkko Oy:ssä.

5.3.1 Yhtiökohtaiset tavoitteet

Tikkamäen Palvelut Oy vastaa kokonaisvaltaisesti Tikkamäen alueen pysäköinnin järjestämisestä, kahvilapalvelujen tuottamisesta ja M-talon hallinnon toimitilojen operoinnista. Mainitut kolme osa-aluetta ovat euroilla mitaten keskenään suunnilleen yhtä merkittäviä. Yhtiön toiminnassa ei odoteta tapahtuvan merkittävää muutosta lähivuosina.

Tavoitteet Tikkamäen Palvelut Oy:lle vuonna 2025

- kahvilatoiminnan liikevaihdon kasvattaminen vähintään 5 %
- sähköautojen latausmahdollisuuksien lisääminen pysäköintitaloihin
- tilikausi on voitollinen

Kiinteistö Oy Paiholankoski on asuinkerrostaloa hallinnoiva yhtiö Kontiolahdella Paiholan kylällä. Yhtiön realisoinnin mahdollisuutta on selvitetty, mutta tämä ei ole toistaiseksi tuottanut tulosta. Myyntitoimenpiteitä jatketaan vuonna 2025. Hyvinvointialue omistaa yhtiöstä noin 57 % ja Kontiolahden kunta noin 43 %.

Tavoitteet Kiinteistö Oy Paiholankoskelle vuonna 2025

- yhtiön huoneistojen vuokrausaste vähintään 90 %
- tilikausi on voitollinen

Kiinteistö Oy Tikkamäen Vuokratat hallinnoi 111 asuinhuoneistoa Joensuun kaupungin alueella neljässä eri osoitteessa. Yhtiön tehtävänä on tarjota hyvinvointialueen henkilöstölle laadukkaita ja markkinahintaisia työsuhteasuntoja. Siun sote omistaa yhtiöstä 100 %. Huoneistojen täyttöaste on korkea, ja yhtiön talous on vakaalla pohjalla. Yhtiö on velaton.

Tavoitteet Kiinteistö Oy Tikkamäen Vuokrataloille vuonna 2025

- asuinhuoneistojen vuokrausaste vähintään 97 %
- pitkän tähtäimen peruskorjaussuunnitelman noudattaminen
- tilikausi voitollinen

Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy on ateria-, puhtaus- ja logistiikkapalveluja omistajilleen tuottava in-house-yhtiö. Polkka tuottaa kaikki ateria- ja puhtauspalvelut hyvinvointialueelle koko maakunnan alueella. Yhtiöllä on henkilöstöä nyt noin 800 henkeä ja liikevaihto on noin 65 milj. euroa. Siun soten omistusosuus on 60 % yhtiöstä. Polkka on omistajilleen merkittävä kumppani moniammatillisissa palvelukokonaisuuksissa. Hyvinvointialue tekee yhtiön kanssa puitesopimuksen, johon liitetään palvelukohtaiset sopimusliitteet, joissa sovitaan mm. palvelun tarkempi sisältö ja hinnat. Puhtaus- ja ateriapalveluissa on paljon yhtymäpintoja varsinaiseen sote-toimintaan ja moniammatilliseen työhön, ja näiden yhtymäpinnat ovat yhteistyön kehittämisen painopisteitä. On tärkeää, että yhteistyötä pystytään kehittämään yhdessä eri osapuolten kesken. Toiminnallisten kuin taloudellistenkin tavoitteiden toteutusta voidaan ohjata konserni ohjeen tuoman ohjausvoiman turvin.

Tavoitteet Polkka Oy:lle vuonna 2025

- Yhtiön ja emon yhteiseen kehittämiseen panostaminen. Tärkeimpänä kehityskohteena prosessitehokkuuden parantaminen.
- Osallistuminen emon logistiikkapalvelujen kehittämiseen tavoitteena kustannusten vähentäminen.
- Aterioiden tuotantoverkon optimointi
- Puhdistuspalvelussa uusien teknologioiden mm. robotiikan aktiivinen käyttöönotto kustannustehokkuuden parantamiseksi.
- Yhtiön toiminnan ketterä sopeuttaminen emon päättämässä palveluverkkomuutoksissa.
- Taloudellinen tulos voitollinen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue omistaa **Siun työterveys Oy:n** 99,9 %. Hyvinvointialueella on järjestämisvastuu työterveyslain mukaisesta työterveyshuoltopalvelujen järjestämisestä alueellaan.

Yhtiön alkutaival oli tappiollinen, mutta kolmen viime vuoden aikana talous on saatu käännettyä positiiviseksi. Nyt uuden taloudellisen haasteen muodostaa Joensuun kaupungin ja joidenkin muiden kunta-asiakkaiden siirtyminen yksityisten työterveyspalvelujen käyttäjiksi. Siun työterveys joutuu sopeuttamaan toimintaansa aikaisempaa merkittävästi pienemmällä asiakaskunnalla. Out-house-myyntin rajat rajoittavat asiakkuuksien hankintaa yksityiseltä sektorilta. Kulujen leikkaaminen samassa ajassa liikevaihdon merkittävän pienentymisen kanssa ei ole mahdollista, joten yhtiön vuoden 2025 tulos jää tappiolliseksi.

Tavoitteet Siun työterveys Oy:lle vuonna 2025

- Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä on käyttöönotettu. Järjestelmä parantaa Siun työterveyden toimintaa ja prosessitehokkuutta. Uusi raportointi tuottaa tietoa työnantaja-asiakkaiden työkyvyn johtamiseen ja Siun työterveyden omaan toimintaan.
- Prosessien ja toimintatapojen kehittämistä jatketaan edelleen niin, että Siun työterveyden toiminta on lain ja hyvien käytäntöjen mukaista sekä tehokasta.
- Yhteistyö työnantaja-asiakkaiden kanssa paranee ja asiakasymmärrys lisääntyy. Työnantaja-asiakkaiden asiakastyytyväisyys nousee.
- tilikauden tulos enintään 350 000 euroa tappiollinen

Kaikille konserniyhtiöille yhteisenä tavoitteena:

- Yhtiökohtaiset hyvinvointialueen asettamat taloustavoitteet toteutuvat
 - seuranta tapahtuu osana konsernipalvelujen operatiivisia mittareita

6 Hyvinvointialueen talousarvio 2025

Hyvinvointialueen toimintatuottojen yhteismääräksi vuodelle 2025 on muodostunut 137,4 milj. euroa ja toimintakulujen yhteismääräksi puolestaan 934,1 milj. euroa. Näin ollen toimintakatteeksi muodostuu -796,6 milj. euroa, joka katetaan valtion 836,8 milj. euron rahoituksella. Lisäksi esitetään talousarvion muodostavat hyvinvointialueen tuloslaskelma sekä rahoitus- ja investointiosa.

Taloussuunnitelmavuodet 2026–2028 on valmisteltu Valtiovarainministeriön syyskuussa 2024 julkaisemien painelaskemien ja aluehallituksen kesäkuussa 2024 hyväksymien valmisteluperiaatteiden pohjalta.

Hyvinvointialueen tuloslaskelma sisältää kaikkien toimialueiden määrärahat yhteensä. Tuloslaskelmat on valmisteltu teknisesti siten, että talouden sopeuttamistarve (30 milj. euroa) on kohdistettu hyvinvointialueen johtoon. Talouden sopeuttamistarpeen edellyttämät määrärahamuutokset tullaan kohdentamaan toimialueille vuoden 2025 aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys aluehallitukselle on taulukossa 2.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	128 941	125 275	137 445	133 644	137 653	141 783
Myyntituotot	32 049	32 130	32 724	33 705	34 716	35 758
Maksutuotot	59 284	61 207	66 507	68 502	70 557	72 674
Tuet ja avustukset	16 691	17 272	15 813	16 287	16 776	17 279
Muut toimintatuotot	20 917	14 665	22 402	15 149	15 603	16 071
Toimintakulut	904 692	937 536	934 071	934 071	971 434	1 010 291
Henkilöstökulut	462 593	451 663	474 845	474 481	493 460	513 199
Palvelujen ostot	323 504	358 531	334 565	334 798	348 190	362 118
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	59 247	63 968	63 085	62 225	64 714	67 303
Avustukset	13 814	14 961	14 371	13 924	14 481	15 060
Muut toimintakulut	45 534	48 413	47 206	48 643	50 589	52 613
Toimintakate	- 775 751	- 812 262	- 796 626	- 800 427	- 833 781	- 868 509
Valtion rahoitus	780 060	779 982	836 801	874 000	880 000	888 000
Rahoitustuotot ja -kulut	- 3 300	288	- 2 986	- 4 000	- 5 000	- 6 000
Vuosikate	1 009	- 31 991	37 189	69 573	41 219	13 491
Poistot ja arvonalentumiset	16 035	16 035	17 215	18 870	21 360	22 200
Tilikauden tulos	- 15 026	- 48 026	19 974	50 703	19 859	- 8 709
Poistoeron muutos	26	26	26	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 15 000	- 48 000	20 000	50 703	19 859	- 8 709

Taulukko 2. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys (tuloslaskelmaosa)

Rahoituslaskelma, 1000 €	TA2024	MTA2024	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 009	-31 991	37 189	69 573	41 219	13 491
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	1 009	-31 991	37 189	69 573	41 219	13 491
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-38 842	-39 042	-36 236	-48 767	-39 088	-25 660
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 000	2 000	0	225	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-36 842	-37 042	-36 236	-48 542	-39 088	-25 660
Toiminnan ja investointien rahavirta	-35 833	-69 033	953	21 031	2 131	-12 169
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys		-1 500				
Antolainasaamisten vähennys						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 842	39 000	31 578	47 417	34 278	22 965
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 632	-15 632	-18 601	-21 228	-23 951	-25 681
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0				
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	23 210	21 868	12 977	26 189	10 327	-2 716
Rahavarojen muutos	-12 623	-47 165	13 930	47 220	12 458	-14 885

Taulukko 3. Rahoitusosa

Investointisuunnitelma 2025-2028 (1000 €)	2025	2026	2027	2028	Yhteensä 2025-2028
Pysyvät vastaavat	36 236	48 767	39 088	25 660	149 751
Rakennukset	22 935	24 950	16 800	7 500	72 185
Sosiaali- ja terveydenhuolto	22 935	24 950	16 800	7 500	72 185
Pelastustoimi	0	0	0	0	0
Laite- ja kalustohankinnat	4 975	15 117	8 888	7 710	36 690
Sosiaali- ja terveydenhuolto	4 395	13 317	7 693	6 410	31 815
Pelastustoimi	580	1 800	1 195	1 300	4 875
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	626	1 000	1 000	1 000	3 626
Sosiaali- ja terveydenhuolto	626	1 000	1 000	1 000	3 626
Pelastustoimi	0	0	0	0	0
Laajakantoiset investoinnit	7 700	7 700	12 400	9 450	37 250
Sosiaali- ja terveydenhuolto	7 700	7 700	12 400	9 450	37 250
Pelastustoimi	0	0	0	0	0
Investointeja vastaavat sopimukset	2 275	23 839	4 014	4 405	34 533
Rakennukset	0	20 420	0	0	20 420
Sosiaali- ja terveydenhuolto	0	15 900	0	0	15 900
Pelastustoimi	0	4 520	0	0	4 520
Laite- ja kalustohankinnat	2 275	3 419	4 014	4 405	14 113
Sosiaali- ja terveydenhuolto	2 275	3 419	3 764	4 355	13 813
Pelastustoimi	0	0	250	50	300
Investointituet	0	225	0	0	225
Yhteensä	38 511	72 382	43 101	30 065	184 059

Taulukko 4. Hyvinvointialueen investointisuunnitelma 2025–2028

Investointiosa (1000 €)	2025	2026	2027	2028	Yhteensä 2025-2028
Tulot					
Rahoitusosuudet investointeihin	0	225	0	0	225
Hyvinvointialue yhteensä	0	225	0	0	225
Menot					
Rakennukset	22 935	24 950	16 800	7 500	72 185
Laitte- ja kalustohankinnat	4 975	15 117	8 888	7 710	36 690
ICT	626	1 000	1 000	1 000	3 626
Laajakantoiset investoinnit	7 700	7 700	12 400	9 450	37 250
Hyvinvointialue yhteensä	36 236	48 767	39 088	25 660	149 751
Investointiosa yhteensä					
Tulot	0	225	0	0	225
Menot	36 236	48 767	39 088	25 660	149 751
Netto	36 236	48 542	39 088	25 660	149 526

Taulukko 5. Investointiosa

6.1 TOIMIALUEIDEN TALOUSARVIOT

Toimialueista esitetään lyhennetty tuloslaskelma, jonka toteutumisesta toimialueet raportoivat osavuosikatsauksittain aluehallitukselle. Toimialueiden talousarviot on valmisteltu aluehallituksen hyväksymien talousarvion valmisteluperiaatteiden mukaisesti. Toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi. Hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle on puolestaan kohdennettu kuluerien suhteessa käänteisesti 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve. Tämän myötä koko hyvinvointialueen talousarvio vuonna 2025 on aluehallituksen valmisteluperiaatteiden mukaisesti 20 milj. euroa ylijäämäinen. Talouden sopeuttamistarpeen edellyttämät määrärahamuutokset tullaan kohdentamaan uudestaan, kun mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen lopputulos on selvillä.

Toimialueiden talousarviot on laadittu siten, että pohjana on käytetty toimialueiden kuluvaan vuodeseen muutettua talousarviota, jota on tarkennettu kuluvaan vuodeseen toteutuvilla muutoksilla. Valtion rahoitus on tässä vaiheessa kohdennettu toimialueille talousarvion valmistelutilanteen alijäämien suhteessa, joka on johtanut eri kokoihin alijäämiin toimialueittain.

Ympäristöterveydenhuollon talousarvion valmistelu poikkeaa muista toimialueista, koska ympäristöterveydenhuollon rahoittajana toimivat Pohjois-Karjalan kunnat. Ympäristöterveydenhuollon tilikausi on valmisteltu ylijäämäiseksi, jolla on mahdollista kattaa sisäiset lähinnä konsernipalvelujen toimikuluina olevat sisäiset erät.

Lisäksi toimialueet ovat johtaneet omat säännöllisesti seurattavat operatiiviset mittarit hyvinvointialueen strategisista tavoitteista ja mittareista. Nämä operatiiviset mittarit täydennetään TA25-kirjan lopulliseen versioon.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Toiminta

Perhe- ja sosiaalipalveluissa toteutetaan organisaatiomuutos vuoden 2025 alusta alkaen. Palvelualueiden määrä vähenee aiemmasta viidestä kolmeen. Tavoitteena on integraation lisääminen toimialueen sisällä sekä laajemmin organisaatiossa. Perhe- ja sosiaalipalveluissa on ollut jatkuvia haasteita vastata palvelutarpeeseen muuttuvien asiakastarpeiden ja uusien lakisäätöjen velvoitteiden vuoksi mm. lapsiperheiden ja lastensuojelun alueilla. Työkäisten palveluihin on siirtynyt koko sosiaalisen asumisen kokonaisuus, jossa palvelun tarve on ollut kasvava. Uuden vammaispalvelulain voimaantulo on 1.1.2025, johon vammaispalveluissa valmistaudutaan.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) säädetään koulupsykologipalvelujen henkilöstömitoituksesta. Psykologipalveluja järjestettäessä saa yhtä psykologia kohden olla enintään 780 opiskelijaa 1.8.2023 alkaen. Psykologien palkkaamisessa etenkin ns. reuna-alueille on ollut haasteita, vaikka on kiinnitetty erityistä huomiota rekrytointiin sekä psykologipalvelujen esihenkilötyöhön. Vaikka pyrkimyksiä vakinaisten koulupsykologien rekrytoimiseksi jatketaan henkilöstömitoitusta koskevan säädöksen edellyttämällä tavalla, on psykologin tutkimusten ostaminen samanaikaisesti välttämätöntä, jotta tutkimuksiin pääsy ei kohtuuttomasti viivästy eivätkä lasten ja nuorten pulmat entisestään vaikeudu.

Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään palvelutarpeen arvioinnin määräajoista. Palvelutarpeen arviointi on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointi on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja arvioinnin on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta. Erityistä tukea tarvitsevalla lapsella tarkoitetaan lasta, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään tai joka on erityisen tuen tarpeessa. Erityistä tukea tarvitsevien lasten palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

Lakisääteisten määräaikojen toteutumisen varmistamiseksi lapsiperheiden palveluissa toteutettavaan palvelutarpeen arviointiin sekä lapsiperheiden sosiaalityöhön on rekrytoitu lisää sosiaalityöntekijöitä ja pitkäjänteistä työtä lakisääteisten aikarajojen saavuttamiseksi jatketaan. Hyvinvointialueen strategiaan kirjattu palvelulupaus velvoittaa järjestämään oikeaa palvelua, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Palvelulupausta täydentävät strategiset tavoitteet, jotka korostavat mm. ennaltaehkäisyä sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Perustason palvelujen vahvistaminen ehkäisee osaltaan asiakkuuksien siirtymistä viimesijaisiin, raskaampiin palveluihin, mikä on inhimillisesti arvokasta, mutta myös kustannustehokasta.

Lastensuojelulain mukaan lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on saanut olla enintään 30 lasta asiakkuudessa vuoden 2024 alusta alkaen. Lainsäädännön muutoksen takia lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssia lisättiin neljällä henkilötyövuodella ja henkilöstön vaikeassa saatavuustilanteessa palvelujen turvaamiseksi lain edellyttämällä tavalla on lastensuojelun sosiaalityön henkilöstökuluihin edelleen varauduttu sitouttamislisällä. Lastensuojelun asiakasmäärä on kasvanut vuoden 2024 aikana, mikä on kasvattanut palvelutarvetta, mm. sijoitusten määrä on kasvanut vuoden 2023 vertailuajankohtaan nähden, minkä vuoksi talousarviossa on varauduttava ostomäärärahan kasvuun. Ostopalvelujen kasvun hillitsemiseksi pyritään entistä enemmän tarjoamaan palveluja varhaisemmassa vaiheessa.

Työkäisten palveluissa aloitetaan oman 21-paikkaisen sosiaalisen asumisen yksikön toiminta. Asumispalveluja tarvitsevien asiakkaiden määrä on noussut ja kustannuksia pyritään hillitsemään sekä tarjoamalla asiakkaille kevyempiä tukiasumisen palveluja, mutta myös oman yksikön avulla. Yhteisösosiaalityön ja etsivän sosiaalityön keinoin vahvistetaan vaikeimmin tavoitettavien asiakkaiden pääsyä ja tavoittamista palvelujen piiriin. Ne tukevat sosiaalihuollon palvelujärjestelmän siirtymistä kohti varhaisempaa tukea ja ennaltaehkäisyä. Yhteisösosiaalityö on osa sosiaalihuoltoon kuuluvaa hyvinvoinnin edistämistä ja sen vahvistaminen parantaa sosiaalihuollon mahdollisuutta toimia ja nostaa esiin asukkaiden tarpeita ja niiden yhteiskunnallisia yhteyksiä. Päihteitä ongelmallisesti käyttäville kohdennettava päiväkeskuspalvelu vähentää eriarvoisuutta ja syrjäytymistä sekä parantaa osaltaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Etsivällä työllä pyritään estämään syrjäytymistä, tunnistamaan tuen tarpeessa olevia ihmisiä ja ohjaamaan heitä palvelujen piiriin. Pitkällä aikavälillä yhteen sovitettu ja asiakastarpeeseen vastaava toiminta ja erityisesti tehostunut palveluohjaus paremmin tarpeita vastaaviin palveluihin tai tarvittavaan hoitoon voisi tuottaa kustannuksia säästäviä vaikutuksia ja ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden merkittävää parantumista.

Talous

Perhe- ja sosiaalipalvelujen lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 6. Koska toimialueiden talousarviot päättyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista, perhe- ja

sosiaalipalvelujen vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 2,0 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	10 551	11 296	11 767
Toimintakulut	156 224	165 997	170 188
Toimintakate	- 145 673	- 154 701	- 158 421
Valtion rahoitus	140 961	140 943	156 481
Rahoitustuotot ja -kulut		- 52	0
Vuosikate	- 4 711	- 13 811	- 1 941
Poistot ja arvonalentumiset	98	98	77
Tilikauden tulos	- 4 809	- 13 909	- 2 018
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 4 809	- 13 909	- 2 018

Taulukko 6. Perhe- ja sosiaalipalvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Operatiivinen mittaristo

Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuositarkastuksen osalta ja muista operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Perhe- ja sosiaalipalvelut			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 7. Perhe- ja sosiaalipalvelujen operatiiviset mittarit

Ikääntyneiden palvelut

Toiminta

Ikääntyneiden palvelut ovat pääosin sosiaalihuollon, mutta myös terveydenhuollon mukaisia palveluja. Kotisairaanhoidon ja sosiaalipalvelut ovat lakiperusteisia palveluja. Kotisairaanhoidon on osa ikääntyneiden palvelujen kotihoitopalvelua, henkilöille, joilla on terveyden- tai sairaanhoidollista palvelutarvetta. Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden kotisairaanhoidon.

Ikääntyneiden palvelut on vuoden toiminut uudella palvelulinjoittaisella organisoitumisella. Toimialue jakautuu kotiin annettaviin tukipalveluihin (KOTA), kotihoitopalveluihin, asumispalvelu yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen ja yhteisiin palveluihin. Yhteiset palvelut vastaavat toimialuetta koskevista koordinaatiokokonaisuuksista (mm. raportointi, laatu, turvallisuus ja RAI sekä asumispalvelujen ja kotihoidon ostopalvelut). Tiedolla johtamisen odotetaan parantuvan uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (APTJ) käyttöönoton myötä, vaikka se on suuri haaste samalla. Uuden APTJ:n käyttöönotto, esim. sosiaalihuollon rakenteeseen kirjaamiseen siirtyminen, on erityisen iso haaste toimialueelle, jossa sosiaalihuollon palveluissa työskentelee terveydenhuollon koulutustaustaisia toimijoita noin 2000 ja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä on niukasti.

Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään palvelutarpeen arvioinnin määräajoista. Lain mukaan on palvelutarpeen arviointi aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Yli 75-vuotiaalle on palvelutarvearviointi aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä. Sosiaalipalvelut on järjestettävä kolmen kuukauden kuluessa asian vireille tulosta asiakkaan asian kiireellisyys ja lainsäädäntö huomioiden. Oikea-aikaisuus palvelujen tarpeen arvioinnissa ja palvelujen järjestämisessä ovat haasteellista toteuttaa ikääntyneiden palveluissa niukkenevien resurssien, kasvavan palvelun tarpeen sekä Pohjois-Karjalan väestörakenteen ja sairastavuuden näkökulmasta. Toimialue pyrkii painottamaan lakisääteisten palvelujen toteutumista haasteellisessa resurssitilanteessakin. Hyvinvointialue ei yksin riitä tuottamaan sosiaalipalveluja riittävästi. Kuntien hyvinvointipalvelut ja järjestöjen toiminta ovat merkityksellisiä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistyössä.

Ikääntyneiden palvelupolku on kokonaisuus. Palvelut käynnistyvät ohjauksesta ja palvelutarvearvioista edeten yksilöllisesti asiakkaan palvelutarpeen mukaisiin palveluihin. Asiakkaan palvelukokonaisuus edellyttää asiakassuunnitelmia ja hallintolain mukaisia viranhaltijapäätöksiä. Sujuvat hoito- ja palvelupolut ovat merkityksellisiä koko hyvinvointialueen palveluvirtauksen ja toimintojen vaikuttavuuden näkökulmasta. Tämä edellyttää hyvää yhteistyötä eri toimialueiden kesken.

Ikääntyneiden palvelujen toimialueella on lähivuosina paljon henkilöstön eläköitymisiä. Palvelutarpeen kasvu sekä henkilöstön eläköitymiset edellyttävät henkilöstömäärän lisäämistä ja siten henkilöstön työhyvinvoinnin edistämistä sekä kansainvälisten työntekijöiden rekrytointia. Toimialueella on oppisopimuskoulutuksessa 118 kansainvälistä opiskelijaa, vuonna 2025 uusia tulee 40 henkilöä. Toimialue ohjaa ja arvioi huolellisesti oppisopimusopiskelijoiden määrän kehitystä ja vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen sekä työyksikköjen toimintakykyisyyteen nähden.

Toimialueella mietitään jatkuvasti uusia ja erilaisia tapoja tuottaa ja järjestää palveluja. Muun muassa teknologian lisääminen hoivatyöhön tarvitsee tarkoin harkittua suunnitelmaa.

Toimialueella on ehdottomana tavoitteena tuottaa lakisääteisiä ja vaikuttavia palveluja talousarvion reunaehtojen puitteissa.

Talous

Ikääntyneiden palvelujen lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 8. Koska toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista, niin ikääntyneiden palvelujen vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 1,9 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	41 892	44 491	44 455
Toimintakulut	189 604	191 751	191 791
Toimintakate	- 147 711	- 147 260	- 147 336
Valtion rahoitus	143 155	143 143	145 822
Rahoitustuotot ja -kulut		- 14	0
Vuosikate	- 4 556	- 4 131	- 1 514
Poistot ja arvonalentumiset	327	328	366
Tilikauden tulos	- 4 884	- 4 459	- 1 881
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 4 884	- 4 459	- 1 881

Taulukko 8. Ikääntyneiden palvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Operatiivinen mittaristo

Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuositarkastuksen osalta ja operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Ikääntyneiden palvelut			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 9. Ikääntyneiden palvelujen operatiiviset mittarit.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Toiminta

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut tuottavat kaikki hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon palvelut, terveydenhuollon päivystyspalvelut sekä osaltaan myös kuntoutuksen palveluja. Palvelut sisältävät sekä somaattisen että psykiatrisen erikoissairaanhoidon, vuodeosastotoiminnan erikoissairaanhoidossa ja kuntoutumissairaaloissa, suun terveydenhuollon sekä mielenterveys ja päihdepalvelut. Toimialue vastaa ensihoidon lääketieteellisestä toiminnasta, mutta ensihoidon tuottajana toimii Pelastuslaitos. Toimialueella toimii sekä terveydenhuollon että hoitotyön professiojohto.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 51§-52§ määrittää hoitoon pääsyn rajat terveydenhuollossa. Arkisin terveyskeskuksen aukioloaikana sinne on saatava välittömästi puhelinyhteys tai sinne on voitava mennä käymään. Tällä hetkellä perusterveydenhuollossa hoitoon on päästävää viimeistään 14 vuorokaudessa, mutta ennakkotietojen mukaan valtioneuvosto tulee esittämään perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisaikojen pidentämistä vuonna 2025 kolmeen kuukauteen. Erikoissairaanhoidossa lähetteet on käsiteltävä kolmessa viikossa, hoidon arviointi on toteutettava kolmessa kuukaudessa ja hoito on aloitettava kuuden kuukauden kuluessa hoidon tarpeen toteamisesta.

Vuonna 2025 toimialueella panostetaan erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämiseen Lanupe-hankkeen avulla. Rahoitus vuodelle 2025 saadaan valtionrahoituksesta ja toimintaa toteutetaan myös henkilöstön sisäisin siirtein.

Digisotekeskuksen toimintaa kehitetään edelleen ja digitaalisen asioinnin parantamiseen pyritään löytämään myös uusia keinoja. Vuoden 2025 suurin ponnistus tulee olemaan palveluverkon ja –strategian toimeenpano yhtä aikaa APTJ:n käyttöönoton kanssa. Potilaiden hoitoketjun kehittäminen kotoa-kotiin ajattelun avulla tuo mahdollisuuksia kustannusten hallintaan.

Talous

Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 10. Koska toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista, terveys- ja sairaanhoitopalvelujen vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 4,1 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025

aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	33 931	32 714	38 303
Toimintakulut	337 116	343 494	353 336
Toimintakate	- 303 185	- 310 779	- 315 033
Valtion rahoitus	298 454	298 424	316 528
Rahoitustuotot ja -kulut		- 26	0
Vuosikate	- 4 731	- 12 381	1 495
Poistot ja arvonalentumiset	5 451	5 451	5 577
Tilikauden tulos	- 10 182	- 17 833	- 4 082
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 10 182	- 17 833	- 4 082

Taulukko 10. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Operatiivinen mittaristo

Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuositarkastuksen osalta ja muista operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 11. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen operatiiviset mittarit.

Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut

Toiminta

Sisäministeriön pelastusosasto johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustoimintaa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista järjestelyistä sekä yhteen sovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelut tuotetaan lähipalveluna pelastusasemilta. Resurssit ovat maakunnallisia ja niitä käytetään ja säädetään turvallisuustilanteen ja tehtävien hoidon edellyttämällä tavalla.

Pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelujen palvelutuotantoa ylläpidetään palvelutasopäätösten edellyttämällä tasolla. Strategisen uudistusohjelman vaikutukset arvioidaan voimassa oleviin palvelutasopäätöksiin ja tarvittaessa palvelutasopäätökset päivitetään. Uudistusohjelman laadinnassa pyritään huomioimaan kiireellisen avunsaannin turvaaminen koko maakunnan alueelle. Toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen tarkoitettua valtion avustuksesta vuonna 2024 rahoitettu ikäihmisten ja pelastuslaitoksen kotiin vietävien palvelujen toimintamalli vakiinnutetaan pysyväksi palveluntuotannoksi. Tilannekeskuksessa toimivan virtuaaliambulanssin ja valmiusasiantuntijan rahoitusta jatketaan valtion toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen tarkoitettua avustuksesta.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaisesti Kiteelle perustetaan päivystävä pelastusasema toimintavuoden aikana.

Pelastustoimen yhteisen tilannekeskuksen (yhteistyöalue) toimintoja kehitetään yhdessä muiden pelastuslaitosten kanssa asetuksen edellyttämällä tavalla. Pelastusviranomaisen valvontatoiminta ja turvallisuusviestintä toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisesti.

Talous

Pelastuslaitoksen ja turvallisuuspalvelujen lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 12. Koska toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista, niin pelastuslaitoksen ja turvallisuuspalvelujen vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 0,4 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	6 099	5 377	5 462
Toimintakulut	32 901	31 714	34 277
Toimintakate	- 26 802	- 26 338	- 28 815
Valtion rahoitus	27 768	27 759	30 082
Rahoitustuotot ja -kulut		- 0	0
Vuosikate	966	1 421	1 266
Poistot ja arvonalentumiset	1 352	1 352	1 654
Tilikauden tulos	- 386	69	- 388
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 386	69	- 388

Taulukko 12. Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Operatiivinen mittaristo

Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuositarkastuksen osalta ja muista operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 13. Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen operatiiviset mittarit.

Hallintopalvelut

Toiminta

Hallintopalvelujen tehtävänä on tuottaa hyvinvointialueella päätöksentekoa tukevaa palvelua ja toteuttaa osaltaan laillisuusvalvontaa. Perustehtävää tuetaan kattavalla tiedonhallinnalla, hallinnon tuella, tietosuojan konsultoinnilla sekä ennakoivalla viestinnällä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä osallisuuden toteuttamista koordinoidaan ja ohjataan kehittämispalvelujen alla. Resurssien puitteissa hallintopalvelut hoitavat toimialueiden puolesta rutiiniluonteisia tehtäviä, millä vapautetaan sote-ammattilaisten työaika varsinaisiin ammattialan tehtäviin. Hallintopalvelujen rooli on luonteeltaan koordinoivaa sekä toimialueita tukevaa ja neuvovaa, päätöksenteon vastuu substanssiin kuuluvissa asioissa on toimialueilla.

Hanketyössä jatketaan aloitettuja hankkeita, mutta vuonna 2025 uusien hankkeiden aloittamista kohdennetaan vain toiminnasta nouseviin keskeisiin kehittämiskohteisiin. Kehittämistoiminta organisoidaan uudelleen vuonna 2025 osana laajempaa TKIO-tarkastelua, jossa on mukana myös muilla toimialueilla asiayhteyteen liittyvät toiminnot. TKIO-organisoinnin määrä tulla voimaan 1.1.2026.

Aluevaaleissa valittavat uudet aluevaltuutetut aloittavat tehtävässään 1.6.2025. Valtuuston ja hallituksen nimettyä toimielimet, niiden perehdyttäminen tapahtuu toimikauden alussa pääsääntöisesti kokouspäiviin yhdistettävissä seminaareissa yms. Osana hyvinvointialueen talouden sopeuttamista toimielimiä kehoitetaan huomioimaan talouden haasteet kokousrytmytyksessä ja kokousten määrän suunnittelussa.

Talous

Hallintopalvelujen lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 14. Koska toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista, niin hallintopalvelujen vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 0,1 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	4 994	5 011	4 032
Toimintakulut	9 585	9 635	9 292
Toimintakate	- 4 591	- 4 624	- 5 261
Valtion rahoitus	4 476	4 473	5 194
Rahoitustuotot ja -kulut		- 0	
Vuosikate	- 115	- 151	- 67
Poistot ja arvonalentumiset	38	38	
Tilikauden tulos	- 153	- 189	- 67
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 153	- 189	- 67

Taulukko 14. Hallintopalvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Operatiivinen mittaristo

Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuosisikatsauksen osalta ja muista operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Hallintopalvelut			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 15. Hallintopalvelujen operatiiviset mittarit.

Konsernipalvelut

Toiminta

Konsernipalvelujen tavoitteena on mahdollistaa palveluja tuottavia toimialueita menestymään omassa tehtävässään. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jokaisen palvelualueen ja sitä kautta myös työntekijän on kehitettävä toimintaansa siten, että asiakkaamme (= muut palvelualueet sekä hyvinvointialuejohtaja) arvostavat konsernipalvelujen päivittäistä tekemistä.

Vuonna 2025 merkittävimpiä strategisia uudistushankkeita ovat uuden APTJ-järjestelmän toteuttaminen. Lisäksi lisäämme suunnitelmallisuutta, osallistumme alueellisten järjestämissuunnitelmien toteuttamiseen ja tuemme talouden sopeuttamistarpeen saavuttamista koko organisaatiossa.

Talous

Konsernipalvelujen lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 16. Koska toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista, konsernipalvelujen vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 2,3 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	26 155	20 986	27 879
Toimintakulut	184 147	189 734	199 544
Toimintakate	- 157 992	- 168 748	- 171 665
Valtion rahoitus	164 410	164 405	181 804
Rahoitustuotot ja -kulut	- 3 300	382	- 2 986
Vuosikate	3 118	- 3 961	7 152
Poistot ja arvonalentumiset	8 753	8 753	9 523
Tilikauden tulos	- 5 635	- 12 714	- 2 371
Poistoeron muutos	26	26	26
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	- 5 609	- 12 688	- 2 345

Taulukko 16. Konsernipalvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Operatiivinen mittaristo

Konsernipalvelujen operatiivinen mittaristo taulukko 17 koostuu sekä koko hyvinvointialueen strategisista tavoitteista että muutamasta merkittävimmästä oman toimialueen tärkeimmistä seurattavista asioista.

Seurattavia kokonaisuuksia ovat henkilöstöön liittyvät toimialueen luottamus ja maine sekä henkilöstön lähtövaihtuvuus. Koko organisaation näkökulmasta konsernipalveluissa halutaan seurata toimitilojen kokonaiskehitystä sekä ostamisen tehostumista. Näissä mittareissa tavoitteeseen pääseminen mahdollistaa talouden ja konserniohjauksessa onnistumisen. Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuosikatsauksen osalta ja muista operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Konsernipalvelut			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 17. Konsernipalvelujen operatiiviset mittarit.

Hyvinvointialueen johto

Toiminta

Strateginen uudistusohjelma sisältää merkittävimmät strategiset uudistushankkeet toiminnan uudistamiseksi sekä 30 milj. euron talouden sopeuttamisohjelman toteuttamisen. Nämä uudistushankkeet, joiden toteutumisesta raportoidaan hyvinvointialuejohtajalle ovat taulukossa 18. Taloussuunnittelukaudella toteutettavat uudistushankkeet projektoidaan, ja ne ovat tärkeimpiä keinoja toiminnan uudistamiseksi ja talouden tasapainottamiseksi.

Strateginen uudistusohjelma, 1000 €	2025	2026	2027	2028
<u>Merkittävimmät strategiset uudistushankkeet vuosina 2025-2028 (Panostukset)</u>				
Asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto				
Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen systeminen uudistaminen				
Alueellisten järjestämissuunnitelmien toteuttaminen				
Kotoa kotiin-hankkeen toteuttaminen				
<u>Talouden sopeuttamisohjelma (Säästöt)</u>				
Talouden sopeuttamisohjelma	-30 000	-40000		
Säästöt yhteensä	-30 000	-40 000	0	0
Yhteensä	-30 000	-40 000	0	0

Taulukko 18. Strategisen uudistusohjelman rakenne

Talous

Hyvinvointialueen johdon lyhennetty tuloslaskelma on taulukossa 19. Muiden toimialueiden talousarviot päätyvät yhteensä 10 milj. euroa alijäämäiseksi ennen talouden sopeuttamistarpeen kohdistamista. Koska hyvinvointialueen johtoon yhdelle kustannuspaikalle on kohdennettu 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve, hyvinvointialueen johdon vuoden 2025 talousarvio on tässä vaiheessa 30,0 milj. euroa ylijäämäinen. Vuoden 2025 aikana myöhemmin mahdollisten yhteistoimintaneuvottelujen päättymisen jälkeen 30 milj. euron talouden sopeuttamistarve tullaan kohdentamaan toimialueille.

1000 EUR	TA2024*	MTA2024	TA2025**
Toimintatuotot	0	51	0
Toimintakulut	-9 165	985	-29 097
Toimintakate	9 165	-934	29 097
Valtion rahoitus	835	836	891
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-0	0
Vuosikate	10 000	-98	29 989
Tilikauden tulos	10 000	-98	29 989
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	10 000	-98	29 989

Taulukko 19. Hyvinvointialueen johdon lyhennetty tuloslaskelma

* Uudistusohjelma 10 milj. euroa luvuissa mukana toimialueella

** Strateginen uudistusohjelma 30 milj. euroa mukana toimintakuluissa

Ympäristöterveydenhuolto

Toiminta

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia maakunnan alueella. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat kunnallinen elintarvike- ja terveydensuojeluvallonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkäripalvelut sekä talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa niistä on viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveydenhuollon toimintaa ohjaa ympäristöterveydenhuollon jaoston hyväksymä valvontasuunnitelma, jonka toteutumista ympäristöterveydenhuollon jaosto arvioi vuosittain. Valvontasuunnitelmassa esitetään valvonnan painopisteet sekä valvontaprojektit sekä kuvataan valvonnan ja eläinlääkäripalvelujen järjestäminen sekä saatavuustavoitteet. Suunnitelma sisältää keskeisimmät hyvinvointialueen strategisista tavoitteista johdetut yksityiskohtaisemmat tavoitteet.

Talous

Ympäristöterveydenhuollolla on oma hyvinvointialueen ja kuntien väliseen sopimukseen perustuva rahoitusmalli. Lisäksi aluehallintovirastolta laskutetaan valvontaeläinlääkäreiden työpanoksesta aiheutuvat kustannukset (eläinsuojeluvallontaan, eläintautivallontaan ja elämistä saatavien sivutuotteiden käytön valvonnan osalta). Vuoden 2025 talousarviossa toimintakulut (ulkoiset) ovat 4,7 milj. euroa. Ympäristöterveydenhuollon talousarvio on suunniteltu siten, että tilikauden ylijäämällä pystytään kattamaan sisäiset kuluerät, joista pääosa kostuu henkilöstö- ja vuokratuista.

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstökustannukset nousevat noin 10 % edellisestä vuodesta. Nousuun vaikuttavat virkaehtosopimusten mukaiset korotukset sekä kaupungin- ja kunnaneläinlääkäreiden peruspalkan korotukset. Ympäristöterveydenhuollon tarkastus- ja valvontamaksuja sekä muita toimintatuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 n. 3,6 % enemmän kuin vuoden 2024 talousarviossa.

Kuntien kokonaismaksuosuuden kasvu vuodelle 2025 verrattuna edelliseen vuoteen 2024 on 3,2 %.

1000 EUR	TA2024	MTA2024	TA2025
Toimintatuotot	5 319	5 349	5 548
Toimintakulut	4 281	4 226	4 739
Toimintakate	1 038	1 123	809
Valtion rahoitus		- 1	0
Rahoitustuotot ja -kulut		- 1	0
Vuosikate	1 038	1 122	809
Poistot ja arvonalentumiset	16	15	18
Tilikauden tulos	1 022	1 106	791
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 022	1 106	791

Taulukko 20. Ympäristöterveydenhuollon lyhennetty tuloslaskelma

Toiminnalliset tavoitteet ja strategiset painopisteet

Valvonnan vaikuttavuutta pyritään lisäämään toimintavuoden 2025 aikana. Vaikuttavuudella tarkoitetaan valvonnan mahdollisuuksia ennaltaehkäistä ja poistaa epäkohtia ja edistää elinympäristön terveellisyyttä ja sitä kautta edistää pohjoiskarjalaisten hyvinvointia.

Riskiperusteisesti suunnatut tarkastukset lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi ovat tärkeä osa valvontaa, mutta myös muilla keinoin, kuten koulutuksella, viestinnällä, lausunnoilla ja yhteistyöllä saadaan aikaan vaikuttavuutta. Valvontakäytäntöjä yhtenäistetään ympäristöterveydenhuollon keskitetyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän (VATI) ja Laatunet -laatu järjestelmän avulla. VATI-järjestelmää hyödynnetään myös tiedolla johtamisessa ja valvonnan riskiperusteisessa suuntaamisessa.

Yhteistyötä tehdään eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Vaikuttavuus näkyy korjaavien palvelujen kysynnän vähenemisenä. Korjaavia palveluja ovat mm. epidemiaselvitykset ja terveyshaitan selvitykset sekä niihin liittyvät tarkastukset. Korjaavien palvelujen kysyntää seurataan neljännesvuosittain.

Eläinlääkäripalvelujen osalta vaikuttavuus syntyy suorituskyvystä, joka koostuu riittävästä ja suunnitelmallisesta henkilöstön resursoinnista, henkilöstön osaamisesta ja asianmukaisista työvälineistä lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Uusi eläinlääkintähuoltolaki astuu voimaan 1.1.2026 ja sen tuomiin muutoksiin toiminta-alueellamme valmistaudutaan vuonna 2025 ja varmistetaan palvelujen saatavuus myös jatkossa.

Asiakaskokemusta ja vaikuttavuutta edistävänä tavoitteena on ohjaava, neuvova, mahdollistava, asiantunteva ja vuorovaikuttava viranomaistyö sekä yhdenmukainen ja laadukas valvonta. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää motivoitunutta, osaavaa ja hyvinvoivaa henkilöstöä. Henkilöstön hyvinvointia tuetaan mm. panostamalla asianmukaisiin työvälineisiin, työolosuhteisiin, työjärjestelyihin ja perehdytykseen sekä mahdollisuuksiin kehittyä ja vaikuttaa työhönsä. Tämä edellyttää luottamusta herättävää, henkilöstöä arvostavaa, määrätietoista ja tuloshakuista johtamista.

Toiminnan kannalta merkittävin riski on eläinlääkärien saatavuus. Edellä esitetyt toimenpiteet tähtäävät myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen.

Operatiivinen mittaristo

Sitovuustasojen näkökulmasta toimialueet raportoivat toimintakatteen toteutumisesta aluehallitukselle osavuositarkastuksen osalta ja muista operatiivisista mittareista mahdollisuuksien mukaan kuukausittain hyvinvointialuejohtajalle.

Ympäristöterveydenhuolto			
Operatiiviset tavoitteet	Operatiiviset mittarit	Mittarin tavoite	Tavoitearvo

Taulukko 21. Ympäristöterveydenhuollon operatiiviset mittarit.

Liite 1. Tavoitetasot toimialueittain palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja oikea-aikaisuuden parantamisen mittaamiseksi

Perhe- ja sosiaalipalvelut

- Lapsiperhepalvelujen ja lastensuojeluilmoitusten käsittely määräajassa (7 arkipäivää)
- Palvelutarpeen arviointien valmistuminen määräajassa (3 kk)
- Toimeentulotukihakemusten käsittely määräajassa (7 arkipäivää)
- Vammaispalveluhakemusten käsittely määräajassa (7 arkipäivää)

Ikäntyneiden palvelut

- Palvelutarpeen arvioinnin aloittaminen lakisääteisessä ajassa yli 75 vuotta täyttäneille (7 arkipäivää)
- Omaishoidontuen saatavuus määräajassa (3 kk)
- Kotihoitopalvelun saatavuus määräajassa (7 arkipäivää)
- Asumispalvelujen saatavuus määräajassa (3 kk)

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

- Hoitoon pääsy erikoissairaanhoidossa (hoidon tarpeen arvio, hoitotakuun mukainen)
- Hoitoon pääsy erikoissairaanhoidossa (hoitojono, hoitotakuun mukainen)
- Hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa (suun terveydenhuolto, hoitotakuun mukainen)
- Hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa (avosairaanhoito, hoitotakuun mukainen)

Pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut

- Maakunnan alueella pelastustoimen toimintavalmiuden toteutuminen (ongelmallisten riskiruutujen määrä on alle 4 kpl).
- Kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa onnettomuuskohteet kaikissa riskiluokissa 9 minuutissa (mediaanitarkastelu).
- Pelastusviranomaisvalvonnan toteutuminen %/suunnitellusta tavoitteesta.
- Ensihoitopalvelujen palvelutasopäätöksen toteutuminen riskiluokka A-B ydinkeskusta 90 % tehtävissä 12 minuutissa.
- Ensihoitopalvelujen palvelutasopäätöksen toteutuminen riskiluokka C luokan tehtävissä 30 minuutissa.
- Palveluintegraation kehittyminen, yhteistyötehtävien lukumäärät muiden toimialueiden kanssa [virka-aputehtävät (pronto) ja kotiin vietävät palvelut].